

Ονειρικές φυγές

ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΚΑ

Αναζητώντας τη Μαρία

«ΑΓΚΥΡΑ», ΣΕΛ. 150

Μια κατακερματισμένη προσωπικότητα, που σέρνει στη ζωή της τα τραύματα της γονικής απόρριψης αλλά και την αθωότητα της αγνότητας, είναι η κεντρική ηρωίδα του μυθιστορήματος «Αναζητώντας τη Μαρία» της Ελένης Γκίκα. Μια νέα γυναίκα, ανώνυμη σχεδόν πίσω από τις τραυματικές μνήμες της παιδικής ηλικίας και βιώνοντας με απόλυτη συνείδηση την απορριπτική γονική σχέση, προσπαθεί να δημιουργήσει συναισθηματικά άλλοθι, ονειρικές φυγές, παραισθητικούς κόσμους μιας τρυφερότητας, μιας ελάχιστης ανταπόδοσης. Μυθιστόρημα τρυφερό και σκληρό μαζί, όπου η ευαισθησία συγκρούεται με την ανελήντη αδιαφορία, η αθωότητα με το βίαιο ρεαλισμό της εποχής, η ανάγκη μιας ελάχιστης στοργής με το ανάθεμα.

Η μάνα. Σ' αυτό το σκοτεινό μπητριάτικο πεπρωμένο βαδίζει η νέα γυναίκα του μυθιστορήματος, σ' αυτά τα μονοπάτια της υπαρξιακής καταχνιάς χάθηκε, προσπαθώντας α-

πελοποιημένα να αναστηλώσει τα ερείπια της απορριμμένης ζωής της. Εξαρτημένη από τη μοναξιά και το φόβο, από την εξουσία της μάνας στη ζωή της, θα αποτύχει σε ό,τι κι αν προσπαθήσει, γιατί η αποτυχία είναι σύμφυτη της απόρριψης και του παιδικού φόβου, μια αποτυχία ριζωμένη βαθιά στα ψυχικά εκείνα πεδία όπου φυτρώνουν οι εφιάλτες των ονείρων, κι ακόμα πιο βαθιά, στις υποσυνειδησιακές παλίρροες των θυτών από όπου αναδύονται οι μη ελεγχόμενες αυτοκαταστροφικές καταστάσεις που εξουσιάζουν την καθημερινότητά μας αλλά και διαμορφώνουν το πρόσωπό μας.

Το μυθιστόρημα ξεκινάει σαν μια απλή δροσερή ιστορία. Η Αντιγόνη βρίσκεται σ' ένα καράβι άγονης γραμμής, που πλέει στο Αιγαίο με προορισμό είναι μικρό απομονωμένο νησί, που ως το τέλος δεν θα μάθουμε

ποιο είναι, μόνον ότι η πέτρα του είναι από μαύρο γρανίτη και ότι καταμεσής σ' αυτόν το σκοτεινό βράχο, πλάι στις χαράδρες, είναι το σημείο όπου την περιμένουν για να γεννήσει το παιδί της. Γιατί η Αντιγόνη είναι έγκυος, στο μήνα της. Και θέλει σ' εκείνο το συγκεκριμένο τόπο να γεννήσει το παιδί της. Εκεί, στις ατέλειωτες ώρες του ταξιδιού, θυμάται τη ζωή της και σιγά σιγά παγιδεύεται η ίδια αλλά παγιδεύει και τον αναγνώστη στα ψυχολογικά αδιέξοδα της ζωής της, σε μονοπάτια υποσυνειδησιακά χαμένα στην ομίχλη της αμφισβήτησης, της τρέλας, της νοσταλγίας, με θριαμβευτική κατάληξη: την υποταγή στην κυριαρχία της μάνας. Γιατί η Αντιγόνη, από τη στιγμή που άρχισε να αναζητεί μια ταυτότητα, μια προσωπική ζωή, έναν ελάχιστο αυτοσεβασμό, ορκίστηκε να φύγει μακριά από τη μάνα, να ξεχάσει τον

πόνο της απόρριψης, να την ξεχάσει, να λυτρωθεί, να αγαπήσει, να φτιάξει τη δική της ζωή. Ορκίστηκε ακόμα, ποτέ να μην κάνει παιδί η ίδια και ποτέ να μην αφήσει τον άνδρα της να ξενιτευτεί, αφού και το τραύμα του πατέρα που την εγκατέλειψε στην παιδική ηλικία δεν θεραπεύτηκε ποτέ. Μόνο που για τον πατέρα διατηρεί μιαν απέραντη τρυφερότητα.

Αυτοί ήταν οι όρκοι που έκανε η Αντιγόνη. Και τώρα είναι έγκυος, ο άνδρας της, ένας ξοφλημένος γιατρός αθεράπευτα αλκοολικός βρίσκεται μίλια μακριά, σε διεύθυνση άγνωστη, και όσο για τη μάνα, όχι μόνο δεν αποστασιοποίησε τη ζωή της από εκείνη, όπως ονειρεύτηκε, κάνοντας τον εαυτό της ένα ανεξάρτητο άτομο, αλλά αντιθετα, σαν να αφομοιώθηκε μέσα στις σκοτεινές μπητριάτικες δυνάμεις της, σαν να προσπάθησε θολά και ανεξικνιάστα να επαληθεύσει αυτές τις δυνάμεις της κυριαρχίας της.

Και επιστρέφει στον τόπο όπου τη γέννησε η μάνα της, να γεννήσει εκεί το παιδί της, σαν να είναι η ζωή της μια επανάληψη δική της. Ακριβώς στον ίδιο τόπο και από την ίδια μαμή, την κυρα-Λάχωση, μια νεογνογεννημένη, μια μάγισσα, που ετοιμάζει τις τελετουργίες της σαν μοίρα. Ετσι, η Αντιγό-

Μια αφαιρετική πεζογραφία, με λαμπερές εικόνες ζωής, εύθραυστες ωστόσο, που φτάνουν ως βαθιά στα ψυχικά πεδία, διεγείροντας επικίνδυνα ηυχασμένες καταστάσεις

νη, όχι μόνο δεν απογαλακτίστηκε από τη μάνα, αλλά την όρθωσε στη ζωή της, τη γιγάντωσε σαν τροχιά πεπρωμένου, την επαλήθευσε. Με τον εφιάλτη να την κινηγά πάντα, πως είναι στη μέση της πλατείας ξυπόλυτη και φορά το νυφικό της, μα φυσάει ένας παράξενος άνεμος και το νυφικό γίνεται ξέφτια, αξιολύπητα ξέφτια και αίμα, και οι γιρλάντες στάχτη. Αυτό το όνειρό της το διηγήθηκε πρώτα η μάνα, ήταν δικός της εφιάλτης και σιγά σιγά απορροφήθηκε από το υποσυνείδητο άλγος και έγινε δικό της όνειρο, δικός της εφιάλτης. Και όποτε το έβλεπε ήξερε πως κάτι κακό την περιμένει.

Και μέσα σε αυτό το πυρπολημένο τοπίο της ζωής της, μόνον η Μαρία σκιαγραφείται με φωτεινά χρώματα. Μια κοπέλα που τη γνώρισε σε μian επαναστατική στιγμή, να περιφέρεται με εκρηκτικά στο Χημείο και να διακηρύσσει την περιφρόνησή της για κείνους που καταπιέζουν τη ζωή της. Και έγινε η μοναδική φίλη της. Η Μαρία ή το «alter ego» της, το πρόσωπο που την ανυψώνει σε μian ελάχιστη αυτοεκτίμηση. Εκείνη, η Μαρία, που αφού πέρασε από τις πυρίτιδες και την αναρχία, τώρα έχει διαλέξει το σκοτεινό γρανίτη του νησιού, αναζητώντας τη γαλήνη της ασκήτειας. Εκείνη, η

Μαρία, την περιμένει εκεί, να τη βοηθήσει στη γέννα, σ' ένα μοναστήρι χτισμένο σε απόκρημνο βράχο. Εκείνη, η Μαρία, θα αναλάβει το νεογέννητο, αφού η ίδια θα πεθάνει στη γέννα.

Ένα μυθιστόρημα με άμεσο κοφτό λόγο, παραληρηματικό πολλές φορές, αοσμαινόντα. Μια αφαιρετική πεζογραφία, με λαμπερές εικόνες ζωής, εύθραυστες ωστόσο, που φτάνουν ως βαθιά στα ψυχικά πεδία, διεγείροντας επικίνδυνα νοσηρασμένες καταστάσεις. Και με μια λεπτή αίσθηση μεταφυσικής, που περιρρέει τον ωρό ρεαλισμό. Θα ευχόμουν, κάποιες σκηνές, κάποιες καταστάσεις εξαιρετικά ευαίσθητες, να είχε την υπομονή η συγγραφέας να τις σκιαγραφήσει με περισσότερη δύναμη, με πιο αναλυτική γραφή. Ομως ίσως αυτό να ήθελε. Μια συγκεχυμένη ατιμόσφαιρα ψυχικής καταχνιάς, όπου διασταυρώνεται η μοναξιά και η ανελέητη συμπόνια.

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ - ΠΟΘΟΥ